

Arkivnr: 2017/17129-3

Saksbehandlar: Tone Stedal Haugland, Hanne Espe, Sturla Binder, Terje Haugsgjerd og Inger Lena Gåsemyr

Saksframlegg**Saksgang**

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for kultur, idrett og regional utvikling		20.11.2019
Fylkesutvalet		21.11.2019

Status for Handlingsprogram 2019 - Premiss: Kultur. Regional kulturplan**Samandrag**

Premiss: Kultur. Regional plan for kultur 2015-2025 vart vedteke i Fylkestinget 09.12. 2014, sak PS 84/2014. Handlingsprogrammet vart deretter vedteke i Fylkestinget 10.03. 2015, sak PS 11/2015. Det opprinnelege handlingsprogrammet gjaldt for 2015 – 2018, og vart rullert i fjor. Handlingsprogram for 2019 vart då vedteke i Fylkestinget 10/11.12.19 i sak 115/18.

Det har vore lagt fram årlege politiske saker med statusoppdateringar og satsingar i forhold til Premiss: Kultur. Det har i dei tidlegare sakane også vore lagt fram satsingar for komande år, noko denne saka ikkje inneheld då det er eigen prosess for dette i Vestland fylkeskommune. Denne saka legg fram status 2019 for handlingsprogrammet.

2019 har vore eit år der ein har jobba med samkjøring av arbeidsprosessar i dei to fylkeskommunane som skal verte Vestland. Handlingsprogrammet for 2019 er realistisk og nøkternt. Det vart stroke mange punkt frå det opphavlege handlingsprogrammet, ut frå erkjenninga om at 2019 ville krevje store ressursar i forhold til samanslåingsprosessar og at ein m.a. må starte arbeidet på å utmeisle ein ny kulturpolitikk for Vestland fylke. Det har såleis ikkje vore tida for nye satsingar og punkt i handlingsprogrammet.

Tilskotsordningar, inkludert driftstilskot over kulturbudsjettet er ein av dei viktigaste reiskapane Hordaland fylkeskommune har til å oppfylle satsingar i kulturplanen.

Som ein regional plan etter Plan og bygningslova gjeld planen utover fylkeskommunen si verksemd. Når det gjeld status for 2019 som vert gitt i denne saka har den eit fokus på det som Hordaland fylkeskommune sjølv har direkte ansvar for. Om ein ønsker eit breiare fokus er det naudsynt med ein tydlegare metodikk og større utgreiingsarbeid.

Det vert elles vist til status på kvart tiltak i vedlegget.

Økonomi: Tiltaka i handlingsprogrammet har vore løyst innanfor vedteke budsjett for 2019

Klima: Tiltaka skal ikkje ha ført til større klimaavtrykk

Folkehelse: Tiltaket har positiv effekt på folkehelsa. Kultur og idrett vil vere ein viktig premiss for samfunnsutviklinga. Deltaking i kultur- og idrettsaktivitetar har positiv effekt for mellom anna inkludering og deltaking.

Regional planstrategi: : I samsvar med Plan- og bygningslova er heile kultur- og idrettsfeltet i Hordaland omfatta av den regionale planen. Planen med handlingsprogram er bygd opp rundt følgjande tema: busetnad og infrastruktur, formidling og deltaking, verdiskaping, samordning og samhandling.

Forslag til vedtak

Fylkestinget tek statusrapport 2018 til vitande.

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Per Morten Ekerhovd
fylkesdirektør kultur og idrett

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 27.10.2019

Tiltaka i handlingsprogrammet har noko ulikt konkretiseringsnivå, og det er ulikt kor stort og kor konkret ansvar Kultur- og idrettsavdelinga i fylkeskommunen har for det enkelte tiltak. Mange av tiltaka er pågåande satsingar som gir føringar for prioriteringar i budsjett og for tilskotsordningar.

Handlingsprogrammet for 2015 – 2018 var svært omfattande, med 39 innsatsområde og 154 tiltak. I det rullerte handlingsprogrammet for 2019 vart ikkje så omfattande, med grunngjeving i at 2019 ville vere eit år med store og arbeidskrevjande prosessar knytt til regionreforma. Difor vart fleire meir konkrete tiltak frå 2015 – 2018 programmet, som t.d utgreiingar, prosjekt, satsingar som krev større administrative ressursar i fylkeskommunen ikkje vidareført i handlingsprogrammet for 2019. Fylkesrådmannen såg handlingsprogrammet for 2019 som realistisk og gjennomførbart i dette siste året i Hordaland fylkeskommune.

Nokon av punkta frå Handlingsprogrammet for 2015 – 2018 som vart tatt ut i handlingsprogrammet for 2019 er svært relevante å kome tilbake til når det skal arbeidast fram ein ny plan og handlingsprogram for kultur og idrett i Vestland fylke. Prosessane som har gått føre seg med å gå igjennom status og rullere handlingsprogrammet for vår eigen kulturplan er nyttig bakgrunn for å jobbe vidare mot ein kulturplan og handlingsprogram for Vestland fylke.

Kultur- og idrettsavdelinga sitt budsjett for 2019 er knytt til mål og satsingar i Kulturplanen. Hordaland har eit svært kompetent og ambisiøst kulturliv, noko planen også slår fast og ønskjer å styrke. Budsjettsituasjonen vanskeleggjer oppfølging av ambisjonane som ligg i planen, både i tidlegare år og i 2019. Det er ei stadig utfordring knytt til bygg og til driftssituasjonen i mange av institusjonane og organisasjonane. Mange av kulturinstitusjonane har ei delt finansiering, med tilskot frå både kommune, fylkeskommune og stat. Dette er særskilt aktuelt no knytt til regionreforma og det har i særleg i siste halvår av 2019 vore tett dialog mellom forvaltningsnivå og dei berørte verksemdene om dette.

Fylkesrådmannen meiner at det i Hordaland fylkeskommune vert arbeidd godt for å oppfylle dei overordna måla, gjennom strategiane som er lagt. Kulturplanen er ambisiøs, og midlar og personale er oftast ikkje tilstrekkeleg for å oppnå måla. Kulturplanen med sitt handlingsprogram gir likevel ei viktig retning for arbeidet med kultur og kulturpolitikk både i fylkeskommunen, kommunane, organisasjonane og kulturlivet elles.

Det er ikkje knytt ei særskilt fylkeskommunal løyving til oppfølging av kulturplanen. Det samla budsjettet for Hordaland fylkeskommune, og i særleg grad budsjettet for Kultur- og idrettsavdelinga, saman med til dømes statlege og andre eksterne midlar, var såleis ramme for arbeidet med planen. I tillegg kom ressursane som eksterne aktørar har. I vedtakspunkt 3 i Fylkestinget si handsaming av handlingsprogrammet, PS 11/15, heiter det: «Fylkestinget legg til grunn at handlingsprogrammet er innanfor dei årlege budsjetttrammene og rammene i økonomiplanperioden.» Det har vore tronge budsjett dei siste åra, noko som sjølvsagt gjer det vanskeleg å oppfylle måla i ein ambisiøs kulturplan og initiativa frå eit ambisiøst og kompetent kulturliv.

I sak 115/18 vart det trekt fram at arbeid med kartlegging, måltal og synleggjering av kultur- og idrettsfeltet er viktig for å kunne utvikle ein god, kunnskapsbasert kulturpolitikk. Det er i 2019 difor sett i gang eit større prosjekt for dette.

Løft for profesjonelle kunst- og kulturinstitusjonar

Dei siste åra har det vore gjennomført systematisk dialog med institusjonar og organisasjonar som får driftsstøtte over fylkeskommunen sitt kultur- og idrettsbudsjett. Det har vore gjennomført budsjett- og rapporteringsmøte, med ein fast agenda, etter frist for innsending av søknad om driftsstøtte over budsjett 1. april og framover ein månads tid. Det er om lag 100 kultur- og idrettsaktørar som får driftsstøtte frå HFK sitt kulturbudsjett. Møter med desse aktørane har vore prioriterte og er eit viktig grunnlag som gjev betre forståing av aktuelle utfordringar og legg slik eit godt grunnlag for vidare arbeid på dei ulike felta. Museumsevalueringa har vore og vil vere ei viktig reiskap for vidare utvikling av museumsfeltet.

Tilskotsordningar

Tilskotsordningar, inkludert driftstilskot over kulturbudsjettet er ein av dei viktigaste reiskapane Hordaland fylkeskommune har til å oppfylle satsingar i kulturplanen. Alle tilskotsordningane har sine egne politisk vedtekne retningslinjer, og dei aller fleste har også hatt politisk handsaming av søknadane i Utval for kultur, idrett og regional utvikling. Innbakt i retningslinjene ligg det føringar for at søknader som oppfyller viktige satsingar i kulturplanen skal prioriterast.

Tabellen under gir ei oversikt over dei tilskotsordningane for tiltak og prosjekt som Kultur- og idrettsavdelinga har hatt i 2019, med tal frå budsjett 2019. Nokre av tilskotsordningane har både statleg og fylkeskommunal finansiering, andre er reint fylkeskommunale. Tilskotsordningar der fylkeskommunen forvaltar berre statlege midlar er ikkje teke med. Det er stor spennvidde i tilskotsnivå, frå tilskot på 10 000 kroner til tilskot på i overkant av 1 million.

Sidan kulturplanen vart vedteke har det vore kontinuerleg arbeid med å revidere og tilpasse tilskotsordningar til satsingar i kulturplanen og kulturlivet sine behov.

Oversikt over fylkeskommunale tilskotsordningar til prosjekt og tiltak (ikkje drift) innan kultur- og idrettsfeltet (heilt eller delvis finansiert med fylkeskommunale midlar).

Tilskotsordning	Budsjett 2019
Forvaltning og drift av verna fartøy	1 000 000
Sikring og istandsetjing av verna fartøy	1 700 000
Tilskot til verna kulturminne i Hordaland	2 000 000
BARK- bevaringsprogram for arkeologiske kulturminne	100 000
Museumsløft	2 000 000
Kulturelt utviklingsprogram	6 620 000
Prosjekttilskot: kultur – amatør	900 000
Prosjekttilskot: større kulturtiltak	1 000 000
Prosjekttilskot: Kunst og kultur – profesjonell	1 350 000
Folkemusikkstipend	100 000
Kunstnarstipend	580 000
Tilskot til elitekorps	300 000
Tilskot til sogelag/historielag og lokalhistorisk arbeid	155 000
Lavterskel fysisk aktivitet for born og ungdom	2 040 000
Fylkeskommunalt investeringstilskot	2 000 000
Utviklingsstipend idrett	180 000
Folkehelse/sykkelmanar	500 000
Store og internasjonale seniormeisterskap	275 000
Modellbibliotek	350 000
Medfinansiering fleirbrukshallar – kommunane	2 000 000
Interkommunale prosjekt - bibliotek	200 000
Kompetansehevande tiltak – bibliotek	100 000

Særlege satsingar 2019 på kultur- og idrettsfeltet - for dei særskilde fagområda

Det vart i sak 115/18 lagt fram ulike satsingar(knytt til punkta i handlingsprogrammet) for kvart fagområde innan Kultur- og idrettsavdelinga:

Arkiv:

For 2019 er hovudfokus for arkiv regionsprosess og flytteprosess. I dette ligg mellom anna at ein må gi informasjon og rettleiing til resten av institusjonen om korleis ein skal ta vare på og avlevere arkiv (papirarkiv og elektronisk arkiv). I tillegg er informasjon og kurs om rutinar og retningslinjer for arkivdanning og bevaring, eit viktig område. Eit utviklingsarbeid er bevaringsplan for privatarkiv. Her vil ein samarbeide tett med andre privatarkivinstitusjonar i Hordaland for å utarbeide eit søknad om utviklingsmidlar frå Arkivverket til eit forprosjekt.

Bibliotek:

Folkebiblioteka opererer i skjæringspunktet mellom det digitale og det sosiale, og forvaltar samstundes si tradisjonelle rolle som formidlar av kunnskap og litteratur. Regional bibliotekutvikling skjer ved at fylkeskommunen mobiliserer kommunale bibliotek, delfinansierer og støttar prosjekt og anna utviklingsarbeid.

Modellbibliotekprogrammet skal halde fram i 2019 og nye støtteordningar skal stimulere til kompetanseutvikling og samarbeid mellom kommunane. Ved auka arrangementsverksemd utviklar dei kommunale folkebiblioteka seg til viktige møteplassar og integreringsarenaer i lokalsamfunna.

Fylkeskommunen har ei utjamnande rolle ved å gi tilbod om foredrag, utstillingar, debattar og andre kulturprogram til biblioteka. Fylkesbiblioteket arbeider for at alle skal ha tilgang til gode digitale ressursar gjennom koordinerings- og utviklingsarbeid.

Ulike vellukka tiltak som stimulerer lesing og leselyst held fram i 2019, til dømes aktivitetar som Bok til alle, Leseknappen, Sommarles og samarbeidet med Sogn og Fjordane om prosjekt Nynorske lesegedarar.

Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv:

I arbeidet mot samanslåinga med Sogn og Fjordane, er det naturleg at det vert eit auka fokus på planarbeid og utarbeiding av felles politikk for t.d. anleggsutvikling, driftstilskot til regionale organisasjonar og andre tilskotsordningar. Gode planprosessar legg eit godt grunnlag for all kommunal utvikling og vert viktig i høve til å lage ein felles plattform for den nye fylkeskommunen frå 2020. Tiltak som understøtter denne satsinga er m.a. Regional og kommunal planlegging skal legge til rette for areal, infrastruktur og anlegg for å gjere det lettare å vere i fysisk aktivitet og utvikle og implementere ein modell for Aktiv skulekvardag i Hordaland gjennom utviklinga av aktive skulegardar og fysisk aktiv læring.

Idrettscampus Bergen er eit samarbeid mellom Hordaland idrettskrets, Olympiatoppen Vest, SK Brann, Høgskulen på Vestlandet, Universitetet i Bergen, Haukeland universitetssjukehus, Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune for å styrke arbeidet med idrett, fysisk aktivitet og folkehelse i Hordaland gjennom å etablere møteplassar for kompetanseutvikling og -formidling. Idrettscampus Bergen bidreg til å realisere fleire satsingsområder i handlingsplanen, m.a. Utvikle og gjennomføre tiltak/modell slik at fleire elevar i vidaregåande skule får godkjent karakter i kroppsøving og Inkludering av fleire personar med funksjonshemmingar og fleirkulturelle i idretten gjennom tilrettelagte arrangement og aktivitetar.

Anleggsutvikling er eit særst viktig tiltak for å auke aktivitetsnivået for alle i Hordaland. Fylkeskommunen har ei viktig rolle i høve analysar og vurderingar av anleggsbehov i regionen. For å kunne bruke tilgjengelege ressursar best mogleg er det viktig å hjelpe kommunane og lag med å få betre kunnskapsgrunnlag når det gjeld anleggsbehov og til å sikre større del av spelemidlane til Hordaland. Ein felles idrettsindeks vil gje nyttig kunnskap. Handlingsplanen inneheld tiltak om å Fordele spelemidlar på basis av gjeldande anleggspolitikk i Hordaland og utvikle ny anleggspolitikk for Vestland fylke.

I høve regionsreforma vert det overført ein nye oppgåver innan friluftsliv til fylkeskommunane, m.a. knytt til skjærgårdstenesta og forvaltning av statleg sikra friluftsområde. I handlingsplanen

vidarefører fylkeskommunen tiltak som legg til grunn vidare satsing på område, både når det gjeld tilrettelegging, sikring, merking og verdisetting. T.d. gjennom satsingsområde Friluftslivets ferdselsårer.

Kulturminnevern og museum

Fylkeskonservatoren vil i 2019 ha eit fokus på førebuing av framtidig ansvars- og oppgåvefordeling i samband med regionreforma. Nye ansvarsområder og oppgåver skal regionaliserast og kapasitet- og kompetanseplan må følgast opp. I samsvar med regional planstrategi, vil det i 2019 i samarbeid med Sogn og Fjordane, satsast på å få gjennomført digital kartfesting av kulturminne av regional interesse/verdi, som kunnskapsgrunnlag for arbeid med regional plan for natur- og kulturminneressursar. Arbeid med å få auka kulturminnekompetansen i kommunane vil bli følgd opp, samt sett i samanheng med statleg planretningsliner for klima og energiplanlegging og klimatilpassing.

Fartøyvern, særleg organisering og samhandling på dette feltet, vil vere prioritert.

For kulturminneforvaltninga vil det i 2019 vere særleg fokus på kulturminne i høve samfunnsnytte og verdiskaping. Prioriteringane her gjeld verdsarv, berekraftig reiseliv, samt samarbeid med kommunar og andre fylkeskommunar om reiserute med opplevingar i det vestnorske kraftlandskap. For museumsfeltet vil ein sjå nærare på korleis statleg og kommunal medfinansiering kan aukast. Nye konsolideringar, organisering og korleis styrking av samhandlinga med sivilsamfunnet vil vere viktige tema. Ein vil og sette fokus på bygningsvern, særleg knytt til den immaterielle kulturarven og i høve til forvaltning av bygningsarven.

Kulturformidling og kunstproduksjon

Hordaland fylkeskommune skal følge opp, vidareutvikle og stimulere eit særst kompetent og aktivt kunst- og kulturliv. Dette skjer i stor grad gjennom økonomisk støtte, både til drift og prosjekt. Det skjer ein kontinuerleg prosess med å målrette og styrke tilskota. I 2019 vil ein arbeide med å samkjøre dette inn mot det nye fylket.

Oppfølging av institusjonar og organisasjonar som får midlar over HFK sitt kulturbudsjett vil vere ei prioritert oppgåve vidare. Når det gjeld bygg vil det vere prioritert å følge opp forpliktingar i prosjektet Sentralbadet scenekunsthuss. Hordaland teater har etablert ei nynorsk scene lokalisert i Bergen, på bakgrunn av vedtak i fylkestinget. Dette er ei viktig kulturpolitisk prioritering, og det er trong for å styrke drifta for å vidareutvikle dette.

Det er viktig å ivareta både det institusjonelle kulturlivet og det frie, profesjonelle kunstlivet. Prosjekttilskot og stipend er særst viktige for å kome i møte det ikkje-institusjonelle kunstlivet. Dette er ein del av oppfølginga av innsatsområde «Kunstløft».

Kunst i offentleg rom er viktig for Hordaland fylkeskommune, og seksjon for kunst- og kulturformidling vil prioritere å arbeide med tilrettelegging av arbeidet med kunst i våre skular og på Bybanen. Hordaland kunstsenter spelar også ei viktig oppgåve i utvikling av dette feltet, og fylkesrådmannen har i sitt budsjettforslag lagt inn ei auke til Hordaland kunstsenter for at dei skal kunne vidareføre sitt prosjekt på dette feltet, med m.a. utviklingsarbeid og rådgjeving til t.d. kommunar.

Fylkesrådmannen meiner at det har vore gjort eit godt arbeid for å oppfylle dei overordna måla som er sett. Kulturplanen er ambisiøs, og midlar og personale er oftast ikkje tilstrekkeleg for å oppnå måla. Dei fleste av punkta er heller ikkje tiltak som kan reknast som avslutta og gjennomførte, men som ei retning ein må jobbe mot gjennom kontinuerleg, langsiktig arbeid og prioriteringar. Fylkesrådmannen viser elles til vedlegget der dei enkelte satsingsområda og tiltaka er kommentert.